

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus SEPTEMBER 2021

Jälle kooli!

Minu lemmiklill on võilill. Kui lapsena esimest võilille kevadel õitsemas nägin, siis teadsin: nüüd kohe algab koolivaheaeg. Küll ma nautisin pilku sellele suurele päikselisele vaibale, tuhandetest võililledest rohelisele aasale. Selle lille elu on aga napp. Juba mõne nädala pärast oli kollasest õiest valge villapea saanud. Tuul ei pidanud erilist vaeva nägema, et need õrnad udemed õhku pillutada. Siis ma ei mõelnud veel sellele, et nii on vaja – edasielamise jaoks. Et igas valges udemes peitub uue elu alguse võimalus. Mina mõtlesin vaid sellele, et nüüd varsti algab jälle kool.

Aga tegelikult oli ju terve suvi veel ees. Augustikuu keskpaiku tundsin, et midagi nagu puudub. Mõtlesin õpikutele, klassikaaslastele, õpetajatele. Mõtlesin koolile. Need mälestused esimesest koolipäevast, koolikellast on sügavale juurdunud. Ja nüüdki kui juba palju aastaid möödab – 1. septembri mõtted kuuluvad koolile.

Kaks viimast aastat pole meie jaoks kerged olnud. Eriti raske on see olnud koolilastele, õpetajatele ning muidugi vanematele. Kuidas reageerida väljakutsele: elu teistmoodi mõtestada ning korraldada? Ühest küljest: kuidas õppida ja õpetada ilma teineteist õieti nägemata? Nii õpilane kui õpetaja avastasid oma võimaluste ning võimekuse piirid. Aga üks teine asi oli veelgi tähtsam: inimene ei ole loodud üksi olema. Me vajame üksteist. Selles üksteisega olemises varjab ennast aga üks paradoks. Me võime üksteisele õnnistuseks, aga ka needuseks olla. Ma mõtlen nendele paljudele kannatustele, mida üks inimene või inimeste grupp teisele teha võib. See kõik teeb hirmu. Õnnistuseks olla, selleks oleme me kutsutud. Seda tuleb ja saab õppida, et rahu oleks. Sellepärast peame me kõik veel koolipinki istuma. Kõrge poliitikategelane lihtsa töölise, kaasmaalane migrandi, usklik ateisti, terve ja tugev haige ja vana kõrvale. Meil on üksteiselt palju õppida. Esimese koolitunni teema on: Armasta oma ligimest nagu iseennast (3Ms 19,18).

Soovin kõigile, kellele need sõnad hinge lähevad, jõudu, fantaasiat ja Jumala õnnistust uude algavasse kooliaastasse.

Pille Heckmann- Talvar
Naumburgi ja Ippinghauseni koguduse õpetaja
Saksamaal Hesseni liidumaal.

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA SEPTEMBRIS

R, 3. september kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Kristo Hüdsi (Jaani kirik).

Kl 18 Kirikukontsert. Pärdi päevad Haapsalus. Collegium Musicale, dirigent Endrik Üksvärav. Ettekandel Arvo Pärdi ja kaasaegse Inglise helilooja John Taveneri teosed. Piletiga. (Toomkirik).

P, 5. september kl 11. 15. pühapäev pärast nelipüha, jumalateenistus armulauaga. Teema: Tänuikkus. Teenivad õpetaja Kristo Hüdsi ja Teno Ilves. (Toomkirik).

R, 10. september kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Kristo Hüdsi (Jaani kirik).

P, 12. september kl 11. 16. pühapäev pärast nelipüha, jumalateenistus armulauaga. Teema: Jumala hoolitsus. **Lastekiriku õppeaasta algus.** Teenivad õpetaja Kristo Hüdsi ja Kalle Jätsa (Toomkirik).

R, 17. september kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Kristo Hüdsi (Jaani kirik).

P, 19. september kl 11. 17. pühapäev pärast nelipüha, jumalateenistus armulauaga. Teema: Jeesus annab elu. Teenivad õpetaja Kristel Engman (?) ja Teno Ilves. (Toomkirik).

K, 22. september kl 18 – Suurpögenemise mälestuspalvus ja laeva Moero votiivi õnnistamine (Jaani kirik).

R, 24. september kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Kristo Hüdsi (Jaani kirik).

P, 26. september kl 11. 18. pühapäev pärast nelipüha, jumalateenistus armulauaga. Lastekirik. Teema: Kristlase vabadus. Teenivad kaplan Tuuli Raamat ja Kalle Jätsa, organist ..... (Toomkirik).

Piiskop Tiit Salumäe ja organist Lia Salumäe on korralisel puhkusel 1.- 30. septembrini 2021

LEERIKURSUS SÜGIS-TALV 2021.

Armas rändur! Kutsun sind osalema ja jagama seda teavet, sest oktoobris on taas meie koguduses algamas leerikursus.

Mis see leerikool selline on? Leeritundides arutleme ristiusule olulisi teemasid, nt mis on üldse usk ja keda/mida uskuda? Kes on Jumal ja kas tema juhib inimese elu? Miks inimene peaks olema ristitud ja milline tähendus on inimese jaoks kirikul ja armulaual? Miks on maailmas kurjus ja kannatus? Kuidas elada õigesti ja hästi? Mis saab peale surma? Kes on kristlane ja mida tema usub? Leerikoolis püüamegi selle üle arutleda ja õppida, mida kirikus usutakse. Püüame leida vastuseid küsimustele, mis on seotud Jumalaga, Jeesuse Kristusega ja Püha Vaimuga.

Leerikooli oled oodatud alates 16. eluaastast. Oodatud on kõik huvilised.

Leerikooli tulles ei pea olema ristitud. Ristimine toimub leerikooli ajal mõnel pühapäeval enne või pärast jumalateenistust.

Meie koguduse leerikursus kestab umbes 3 kuud. Kokku saame 7-8 korral ning leeritunni pikkus on 1,5 tundi.

Leerikool algab pühapäeval 3. oktoobril kell 12.30 Jaani majas, aadressil Kooli 6.

Esimesel kokkusaamisel tutvutakse ja lepatakse kokku edasised kokkusaamiste ajad, pooled kohtumised toimuvad veebis.

Leerikursuse hind on 70 €, mis kompenseerib kulud, mida kogudus teeb kursuse läbiviimiseks.

Kursust juhivad piiskop Tiit Salumäe ja õpetaja Kristo Hüdsi.

Registreerimiseks kirjuta meile aadressil haapsalu@eelk.ee

Kohtumiseni leeris!

MISSIO LÄÄNEMAA „RÕÕM VABADUSEST.“

Neliteist viimast kuud Misjonikeskuse ajakavas möödusid kiiresti. Igas kuus oli meil Läänemaal Missio korraldustoimkonna koosolek ja sellele lisaks erinevaid nõupidamisi ning kohtumisi paljude erialade inimestega. Missio logo kujundas Piia Saak ja logoga plakati tegi Kalev Rodima. Sinimustvalge ja looduspildiga ristis on huvitavalt ühendatud Eestimaa ja ristiusk.

Täna võib öelda, et see kauaoodatud suursündmus on möödas, ent Missio jätkub. Jätkub inimestes ja kogudustes, sest Jumala armuaeg kestab ja kes siis muu peaks kandma maailmale head sõnumit kui mitte iga kristlane ja iga kogudus. Missio tegevuste kaudu anti võimalus ühiselt seda sõnumit jagada; need, kes kaasa tegid, said kogemuse võrra rikkamaks ja loodan, et kogesid uuenemist usus.

Missionädalal toimus üle kaheksakümne erineva sündmuse. Koguduste panus näitas, et ollakse valmis võtma vastutust ja tegema tööd kirikutes toimuva tutvustamiseks ja uute inimeste kaasa kutsumiseks. Seda tegid vabatahtlikud, mis annab kogu ettevõtmisele erilise väärtuse.

Missionädal sündis koostööna. EELK Lääne praostkonnale olid koostööpartneriteks kohalikud omavalitsused, Eesti Kirikute Nõukogu, EELK Misjonikeskus ja mitmed asutused ja ühingud, kelle logod olid plakatil. Missionädala kava on täies mahus kajastatud riiklikus programmis „Vaba Eesti – EV iseseisvuse taastamine 30“, <https://30aastat.ee>.

Neljapäeval toimus palvushommikusöök ettevõtjatele, kus kogukonna ja kiriku koostöö teemal pidas ettekande Tallinna Sadama juhatuse esimees Valdo Kalm. Endine Europarlamendi liige Tunne Kelam tutvustas palvushommikusöögi traditsiooni laias maailmas.

Meeldejääv oli ka reedene Eesti iseseisvuse taastamise 30. aastapäeva tähistamine. Seda tähtpäeva olid kogudused ja kohalikud omavalitsused ühiselt tähistamas. Haapsalus toimus Lossiplatsil koosolek, mis algas mootorratturite lipusõiduga läbi linna. Osales umbes 200 mootorratturit. Saime Eesti Lipu Seltsilt kasutada 30 sinimustvalget majalippu, mille mootorratturid võo vahele kinnitatult politsei eskordiga Lossiplatsile sõidutasid. Kaitseliidu Lääne malev võttis need lipud rivistatult tseremoonia ajaks hoida. Pidupäeva kõnedele lisaks võeti vastu ka uued liikmed noorkotkaste ridadesse. Pärast piiskop Tiit Salumäe palvet ja õnnistust võeti lipud jälle võo vahele ja sõidutati Lossiplatsilt ära. Erilist rõõmu tundis Lääne praostkonna sõpruspraostkonna Schmalkaldeni dekaan Ralf Gebauer Saksamaalt, et sai praost Kaido Saagi poolt laenatud mootorrattaga ja Eesti lippu hoides sõidu kaasa teha.

Laupäevane perepäev ja jumalateenistus said toimuda vabas õhus. Jumal andis meile ilusa ilma, mis on eriline tänu põhjus.

Osavõtjate arv vastas praeguste andmete järgi prognoositule. Oma jälje jättis viiruse levimise tõus. Mitmed väliskülalised jäid tulemata, kuid nad saatsid oma tervitused. Soome Rahvapiibliselti poolt saatis tervituse seltsi juhataja Ulla Saunaluoma, kes kirjutab: *“Tunneme rõõmu ja tänu kõige selle muutva väe üle, mida evangeelium Jeesusest Kristusest endas kätkeb. Selle evangeeliumi vägi julgustas 30 aastat tagasi asuma üheskoos tööle missioid korraldama. ... Meie maailm on nende kolme aastakümne vältel tugevalt moondunud. Muutunud keskkonnas on meie ülesanne jätkuvalt endine.”*

Misjonikonverentsil oli Soome sõpradel plaanis tulla esitlema DominiLife telefoniäppi, mis pakub kaasaegset tehnilist võimalust olla abiks inimestele eestpalvete saatmise kohaks ja kogudustele info vahendamiseks. Kuna nad ei saanud kohale tulla, jäi see tutvustus põgusaks.

Konverentsi lõpus esitlesime Misjonikeskuse raamatut „Usalduse viljad“, mis kajastab viimase 30 aasta vältel EELK misjonivaldkonnas toimunut 129 koostööpartneri kirjutise kaudu.

Meil oli au, et nii konverentsil kui ka Missio jumalateenistusel tõi tervituse Luterliku Maailmaliidu peasekretäriks valitud EELK vaimulik Anne Burghardt.

Peapiiskop Urmas Viilma pidas tervituse konverentsi rahvale ning jutlustas piiskopilinnuse hoovis tänujumalateenistusel. Pean väga oluliseks Eesti Kirikute Nõukogu liikmeskirikute juhtide palvehetke jumalateenistusel, mis väljendab usklike osadust ja kirikute ühtsust. Olime palves Jumala kõnet kuulamas ja meelt parandamas, et raske haiguse levik peatuks ja inimesed terveneksid nii hinge kui ihu poolest.

Ütlen tänud misjonikonverentsil „Kogudus, osadus, osaduslik kogukond“ osalejatele, kes pidasid

oluliseks kohale tulemist ja töötasid kaasa, kes ettekannetega või rühmatööd juhtides ning rühmatöös osaledes.

See, mida me Missioga Läänemaal ütlesime, jõudis läbi Tõnis Mägi prohveteeringu kogu Eesti rahvani. Jumal kõnetab meid ja kutsub meelearandusele. Missio protsess tuletab igale ristitud inimesele meelde, et me saame oma unikaalse jumalasuhte kaudu uuendada maailma seeläbi, et me ei vaiki, vaid tunnistame oma usku. Kõnetajaks on Jumal ise koguduseliikmete kaudu.

Missio on üks võimalus vahendada Jumala kõnet koguduse välja tulemisega mugavustsoonist maailma keskele, kuulutades sõnumit Jeesusest Kristusest oma aja kontekstis. Lk 18:27: «*Inimeste käes võimatu on Jumala käes võimalik.*»

Esimene Missio Eestis toimus kolmkümmend aastat tagasi. Eesti sai vabaks kolmkümmend aastat tagasi. Seda meenutasime Jumalat tänades kõikidel Missionädala ettevõtmistel.

Loodan, et rõõm vabadusest jäi sõnavõtude, muusika ja lauluhelidega kõlama kõigi osalejate südamesse.

Leevi Reinaru

Õpetaja, EELK Misjonikeskuse juhataja

MISSIO LÄÄNEMAA PEREPÄEV.

21.08.2021 kell 11.00-16.00 toimus Haapsalus Jaani kiriku hoovis Missio Läänemaa raames perepäev - „Vana aja lood“. Miks just vana aja lood? Usk Jumalasse on ikka olnud osa eestlaseks ja eestimaalaseks olemisest. Perepäeva eesmärk oli näidata põlvkondade sidusust ja tuletada meelde, et kultuur ja usk on rajatud eelnevatele põlvkondadele, kus usk on meie kultuuri aluseks ja usutõed kandusid edasi vanematelt lastele. Piibel oli raamatute raamat, mida loeti läbi elukaare: noor põlvkond õppis tähti ja lugemist, vanem põlvkond luges ja jutustas Piiblist lugusid. Lood ajast kui kuuluvuse ja kogukonna tunne saadi kirikust ja oma kogudusest.

Jaani kiriku hoovis oli kahe telgi all uudistamist ja tegevust nii väikestele kui suurtele. Seekord jutustas Maris Kuldkepp lastele piiblitoo heast karjast ja meisterdati põrandapilt. Lapsed tegid igaüks oma lamba, omanäolise, mis ei pidanud olema valge. Olid valged, kollased, mustad kui ka punased. Sest nad ise on ka omanäolisteks loodud, keegi ei ole ühesugune. Ja lisaks neile laste tehtud lammastele on meie ümber teisi lambaid, kellest ka Jumal hoolib. Põrandapiltide puhul oli tore see, et lapsed ise ehtasid selle maailma ja lugu jutustasid ka ise – igaüks sai öelda, mida hea karjane oma lammastele ütleb-teeb, kuidas nende eest hoolitseb. Üks laps rääkiski siis, et kui me ära kaome, siis ta tuleb ja otsib meid üles.

Vana aja töid näitasid ja õpetasid huvilistele Valve-Eha Ennok ja Anu Saar, kelle juures sai proovida lambavilla kraasimist, lõnga valmistamist ja näpunööri punumist. Sai uudistada, kuidas saab arvutada arvelauaga ja kuidas kividele pilte maalida. Näpunööri punumine pakkus huvi eeskätt suurtele ja kraasimisest said kõige rohkem lusti lapsed.

Väga palju osalejaid oli tulnud kultuurilisele jalutuskäigule Haapsalu kuulsal promenaadil, kus möödunud aegu elustas ja lugusid rääkis ajaloolane ja haapsallane Jüri Kuuskemaa ning inglise keeles tegi promenaadil tutvustavat jalutuskäiku Kai Kulbok. Jüri Kuuskemaa kuulajaskond oli üle 60 inimese, Kai Kulboki ingliskeelsele ringkäigule läks 18 inimest. Jalutuskäigud said alguse Jaani kiriku hoovist, kus nii kohalikud inimesed kui külalised said ülevaate Jaani kiriku ajaloost ja kiriku tähtsusest ja olulisusest Haapsalus.

Loodusgiid Dagmar Adler viis oma 14-liikmelise loodushuviliste rühma Haapsalu Tagalahe-äärse looduse ja linnustikuga tutvuma.

Lapsevanematele toimus vanemluse töötuba „Vanemluse ehituskivid“ psühholoogide Riina Paatsi ja Maret Konsoni juhendamisel. Töötoas arutati peresuhete dünaamikat, erinevate põlvkondade vahel toimivaid peremustreid ja jagati omavahel kogemusi.

Fotoseina juures said soovijad ennast jäädvustada. Perepäeva külastas peapiiskop Urmas Viilmaa, kellega oli osalistel rõõm teha ühispilt.

Velda Veia - Perepäeva korraldaja

MINU MISSIO.

Olin eelmise Missio ajal 15-aastane ja mittekristlane. Minu elu ega eneseteadvust see ei puudutanud. Oli vaid mõnikord jutuks tulev teiste inimeste mälestuste kauge kaja 30 aasta tagusest ajast. Umbes nagu pildid reisist, kus sa ise pole osalenud. Missugune tuli ja jõud selles peitus, sain aimu peapiiskop emeeritus Andres Põderi tervituskõnest 21. augusti pidulikul jumalateenistusel. Missio 2021 avanes mulle misjonäri ja piiblitõlkija Liliann Keskineniga kohtumise kaudu Jaani kirikus, jalutuskäiguga promenaadil Jüri Kuuskemaa juhtimisel koos lugudega Haapsalu ajaloo ning Missio peasündmuse, piduliku kontsert- tänujumalateenistusega laupäeva õhtul.

Kõige võimsam oli muidugi pidulik kontsert-tänujumalateenistus. Ootas seda terve nädala ja mul oli teadmine, et see saab olema midagi erilist, et see annab aimu Jumala kõikvõimsusest. Ülistuslaulud, kõned – kõik olid ülevad. Ilusa muusikaga sõnum. Võimas. Tundsin Püha Vaimu liikumist terve kontserdi aja ja maa minu all piltlikult väljendudes põles. Jalgades oli kuum tunne. Tunnen Jumala kohalolu alati füüsiliselt. Pidev, mitte lõppeda tahtev kellahelin kiriku tornist kontserdi alguses tundus koomiline nagu ka peapiiskopi kõne lõppu tähistav üksik helin. Miinuseks võib lugeda külma tuult ja lõpuks oli ikka väga külm õues istuda. Jääpurikas oli nina otsas. Seda päeva jääb mulle meenutama Pekka Simojoki CD „Ülistus”, ostsin selle kohapealt ning selle laulud ei jää maha misjonikoori esitusest.

Jüri Kuuskemaa nimi räägib enda eest nagu ka tema pühapäevahommikune raadiosaade. Samuti rahvahulk, kes Jaani kiriku juurde teda kuulama oli kogunenud. Jalutuskäik promenaadil oli nagu jalgpallis kesktormajaks olemine. Vähemalt nii mulle tundus, kõrvutades telekast nähtud jalgpallurite jooksmist omaenda liikumisega. Kohati oli raske püsti jääda. Autodele tee andmine laadakäras ning rong Peetrikesele, kes kõik liikusid meiega samas suunas. Suures rahvahulgas esireas püsimine, et kuulda Kuuskemaa muhedalt ja vaimukalt, teatraalselt esitatud lugusid. Silme ees erinevad sajad ja põnevad inimesed. Reformatsioon, kõrged aukandjad ja mereröövlid, Peeter I katust parandamas, Hunnius inimesi ravimas, kuursaali kuldsed ajad. Kuuskemaa lisas lugudele teatraalsust ja funki mõne kuulajaga dialoogi astudes, kõnetades teda kui Peeter I või Hunniust. Lõpuks hakkas lisaks veel ka vihma sadama ja Kuuskemaa suundus kuursaali lavale.

Misjonär Liliann Keskinen oli väga soe inimene. Tema lugudes kõlas teadmine, et Jumal viib kokku õigete inimestega õigel ajal. Kõik meie teed on Tema käes, isegi kuskil põrandat pestes täitis ta misjonäri kohtustust. Mulle meeldis, et oma juttu illustreeris ta fotode ja viktoriiniga. Eriti meeldejääv oli tema viimane lugu, mille saab kokku võtta lausega, et Jumal on alati meiega.

Anne Vooremaa

EELK MISJONITÖÖ VAJAB UENEMIST.

Üks Missio Läänemaa kesketest üritustest oli laupäeval, 21. augustil Haapsalu Jaani kirikus toimunud misjonikonverents, mille märksõnadeks olid „kogudus, osadus ja osaduslik kogukond“. Konverentsi eesmärk oli koguduse elu uuenemine. Pärast praost Kaido Saaki tehtud sissejuhatust ja alguspalvet tervitasid delegaate peapiiskop Urmas Viilma ning Luterliku Maailmaliidu äsjavalitud peasekretär Anne Burghardt. Järgnes rida põnevaid lühiettekandeid. EELK Usuteaduse Instituudi religioonisotsioloogia lektor Liina Kilemit tutvustas oma doktoritöö käigus tehtud uurimust, mis põhjustel Eesti inimesed liituvad kristlike kogudustega. Lisaks tõi ta välja, et koguduses püsimiseks ja oma koha leidmiseks on oluline, et koguduses valitseksid soojad inimestevahelised suhted.

EELK Usuteaduse Instituudi piibliteaduste professor Randar Tasmuth rääkis jüngriks ja karjaseks olemisest. Tema hinnangul mõjutab misjonitöös osalevate inimeste jumalasuhte, enesetunnetus ja suhtumisviis kõigepealt töötajat ennast ja vajutab oma pitseri ka tema poolt tehtavale misjonitööle.

EELK Usuteaduse Instituudi misjoniteaduse lektor Ingmar Kurg rääkis ligi poolesajale konverentsi delegaadile misjonist kui kohtumisest, mille tulemusel saavutavad inimesed osaduse Jumala ja üksteisega. Ta rõhutas, et tegu ei ole ühekordse kohtumisega, vaid misjoni eesmärk on osadus, milles inimene tahab viibida kogu eluaja.

EELK Tartu praostkonna vikaardiakon ja EELK noorim vaimulik Robert Bunder tutvustas oma

bakalaureusetöö põhjal misjonitöö arengut EELK kogudustes 15 aasta lõikes. Kõige rohkem tõusis aastate 2004 ja 2018 vahel jumalateenistuse nägemine misjonitöö osana ja „Teeliste kirikute“ ning „Kirikute Öö“ tähtsus misjonitööna.

EELK misjonistrateegia projektijuht Anneli Neame andis ülevaate EELK misjonistrateegia koostamise protsessist ja tutvustas peagi avanevat sellesisulist veebikeskkonda. Neame arvates on misjonitöö puuduseks see, et olemasolevat infot Eesti misjoniolukorrast ei kasutata süsteemselt ning vajadust radikaalse uuendamise järele ei tunnista.

Ettekannetele järgnesid rühmatööd.

Rühmatöö - Regina Hansen „Kirik uue meedia ajastul“ annab ülevaate Tuuli Varik, kes oli saatjaks Schmalkaldeni praostkonna dekaan Ralf Gebauerile. Ülevaate rühmatööst: Viimase 1,5 aasta jooksul on mitmed kogudused täiendanud oma meediavahendite tehnilist võimekust. Maailmas valitsev tervishoiukriis oma piirangutega viis ka kiriku uude olukorda – koguduse liikmetega tuli suhelda nüüd ekraani vahendusel.

Rühmatöö arutelu sai selgeks, et tehniliste vahendite hankimine on asja juures kõige lihtsam. Kuid kuidas kasutada neid vahendeid efektiivselt ja oskuslikult? Tuleb otsustada, milline on koguduse meediatöö eesmärk ja kes on loodava sisu sihtgrupiks. Siinkohal tuleb lähtuda põhimõttest – kui teed, tee korralikult ning järjepidevalt. Alati ei ole vaja kogu edastatava sõnumi sisu ise luua, vaid on võimalus jagada teiste koguduste teenistusi, jutlusi või artikleid. Koguduse meediatöö sisuloojaid tasub otsida koguduse liikmete keskelt – noored on tänastest sotsiaalmeedia võimalustest väga teadlikud ning miks mitte siinkohal tegutseda generatsioonide üleselt?

Kindlasti on igas koguduses liikmeid, kes ühel või teisel moel soovivad kaasa lüüa meediatöös, et koguduste elus toimuv saaks kajastatud võimalikult mitmekesiselt.

Teemaks oli veel tagasisidestamine loodud sisule, samuti see, kuidas ei tohiks jääda ainult sotsiaalmeedia-keskseks, vaid et siiski on oluline kogudustes/üritustel edasiantav sisu, sh pühalikkus. Toodi välja näiteks, et kogu selline meediamüra/pildistamine iga külje pealt võib olla üritusel osalejatele hoopiski häiriv ning viib fookuse mujale.

Konverentsi lõppsõnas tänas piiskop Tiit Salumäe kõiki ettekandjaid ja konverentsi korraldajaid.

Lisaks on võimalik lugeda konverentsipäevast veel järgmisi artikleid:

<https://misjonikeskus.eelk.ee/ulevaade-konverentsist-kogudus-osadus-osaduslik-kogukond/>

<https://misjonikeskus.eelk.ee/ruhmatoode-luhiulevaated-konverentsil-kogudus-osadus-osaduslik-kogukond-21-08-2021/>

Maria Strauss ja Tuuli Varik

UNUSTAMATU KEELE JA KULTUURIREIS INGLISMAALE.

Veetsin sel suvel seitse nädalat Londonist 50 km kaugusel asuvas väikelinnas nimega Royal Tunbridge Wells. Juba 2020. aasta sügisel tekkis mul soov minna Inglismaale keelepraktikale ning sealne sõpruskogudus tundus selleks just õige koht. Kohalik pastor Laurence Powell ja tema abikaasa Caroline olid lahkelt valmis mind enda juures majutama. Nende majas oli lisaks viieaastasele pojale ka mulle rohkelt ruumi ning tundsin end nende juures väga koduselt.

Seitsme nädala jooksul sain palju põnevaid kohti külastada, kuigi koroonapiirangute tõttu oli seda kohati keeruline planeerida. Minu üheks lemmikkohaks kujunes Londonis pilvelõhkuja otsas asuv botaanikaaed oma hingematvalt ilusa vaatega Londonile. Pealinnas ringi jalutades tunnetasin tõelist kunsti, kultuuri ja ajaloo rikkust. Eriti meeldis mulle, kuidas vana ja uus arhitektuur üksteist täiendasid.

Lisaks meeldis mulle väga Hastings, väike mereäärne linn, kust nägi ilusa ilmaga Prantsusmaa põhjakallast. Sealne kilomeetreid pikk promenaad ja kivine rand meeldisid mulle väga.

Enne reisi Inglismaa peale mõeldes tuli mulle silme ette vihmane ja pilvine ilm, tee piimaga ning *english breakfast* (inglise hommikusöök). Seal olles õppisin aga, et paljud klišeed ei vasta tõele. Ilma osas mul väga ei vedanud, sest tihti oli pilvine ja sadas ka vihma, samas ütlesid kohalikud, et see suvi

oli erakordselt vihmane. Tüüpilist inglise hommikusööki, nagu meie seda teame, ei saanud ma seal viibides ühtegi korda. Minu peres söödi hommikuti enamasti saia peekoniga ning mina jäin oma harjumuse juurde ja keetsin endale igahommikust putru. Tee joomine piimaga on Inglismaal au sees ning seda ei jooda ainult kella viie ajal, vaid pidevalt. Kõige levinum on must tee. Minu suureks üllatuseks oli aga inglaste toidukultuur. Lisaks traditsioonilistele küpsetistele, mida tavaliselt tee kõrvale süüakse, on suureks lemmikuks Aasia toit. Seda peetakse isegi rahvustoiduks. Lisaks meeldib neile tohutult snäkkida. Poodides müüakse suuri pakke krõpse, küpsiseid jms, kus iga suur pakk sisaldab palju väikseid pakke, et ülesöömist vältida ja et snäkke oleks kergem võtta kaasa.

Vaade Sky Gardenist Londonile   Sky Gardeni botaanikaaed   Uus ja vana arhitektuur kõrvuti

Inglismaal olles sain palju uusi tutvavaid ja sõpru. Karantiini tõttu pidin esialgu olema kannatlik ja ka hiljem oli uute tutvuste leidmine aeganõudev. Omavanustega tutvumise tegi keeruliseks asjaolu, et piirangute tõttu ei toimunud palju üritusi.

Inglismaale minek oli üks parimaid otsuseid minu elus. Sain palju keelt praktiseerida, leidsin sõpru kogu eluks ja sain kogemuse võrra rikkamaks. Olen Jumalale selle eest väga tänulik.

Rahel Strauss

DEKAAN RALF GEBAUERI JUTLUS HAAPSALUS.

Jh 9, 1-7.39-41

Armsad õed ja vennad! See on imeline, et me üksteist näha saame. Tahtsime tulla Haapsallu juba möödunud aastal, kuid pandeemia takistas. Kahe-kolme aasta eest ei oleks keegi arvanud, et üks väike viirus võib nii palju muuta. Tänu Jumalale, saime nüüd planeerida küllatuleku seoses Missio Läänemaaga. Ootasime seda reisi väga. Meil on olnud nende päevade jooksul toredaid kohtumisi ja viljakaid jutuajamisi. Kõige suurem oli rõõm sõprade taasnägemisest. Oleme praegusel ajal eriliselt tundnud seda, et üksteise nägemine ei ole iseenesestmõistetav. Kui me kohtume, siis on see kingitus.

Kuidas me saame võitu pandeemiast? Milline on õige tee, millised õiged piirangud? Millised on uuringute tulemused? Saksamaal on neil teemadel palju vaieldud. Isegi kogudustes võivad arvamused olla väga erinevad. Vahel tekitab eriarvamus tüli ka perekonnasiseselt.

Mida me üldse näeme meid ümbritsevas maailmas? See küsimus on pärit juba piibliajast. Kõige kergem on vastata: igapäev on silmad, millega ta vaatab. Aga kas me näeme kõik samu asju? Näiteks lauda vaadelda ja kirjeldada on kerge: laud on pruun ja kandiline ja sellel on neli jalga. Inimest kirjeldades on see juba keerulisem. Samas inimeses võib üks näha meest, teine pastorit, kolmas hoopis sõpra. Ka siin toomkirikus näeb igaüks midagi muud. Üks näeb tohutu suurt hoonet, teine kauneid kunstiobjekte, kolmas imelist orelit ja neljas kohta, kus põlvest põlve on usku praktiseeritud.

Viies näeb hoopis kohta, kus saab tunnetada Jumalat.

Mida keerulisema asjaga tegu on, seda rohkem on eriarvamusi. Seda märkame ka pandeemia olukorras. Kas näeme viiruses suurt ohtu või mitte? Igäihe vaade võib olla erinev. Mulle tundub, et meie nägemisvõime on problemaatiline.

Seetõttu on ka see pime inimene minu jaoks tuttavlik, kellega Jeesus ja jüngrid kohtuvad. Ta on sündinud pimedana. Meiegi oleme tema sarnased. Meil on küll silmanägemine, kuid kas me oleme suutelised midagi tõeliselt nägema? Miks on meil nii erinevad nägemused? Kelle süü see on?

Küll on hea, et Jeesus näitab meile õiget vaatenurka. Ta õpetab meid nägema. Ta ravib meie silmi. Kohe loo alguses, kui jüngrid pimedat inimest märkavad, ütleb Jeesus midagi väga tähtsat ja otsustavat. Ta ütleb, et asi ei ole süüs: „Ei ole pattu teinud tema ise ega ta vanemad“. Siinkohal on oluline teada, et tol ajal peeti haigusi patu palgaks. Kuid Jeesus väidab, et see ei ole nii.

Minu jaoks suur kergendus seda teada. Ka tänapäeval on palju pimedust, kuid asi ei selles, et meie või meie vanemad oleks midagi valesti teinud. Milleks siis see pimedus? Jeesus ütleb, et läbi pimeduse avaneb meie pilk millelegi muule, nimelt Jumalale. Jeesus ütleb, et „temas peavad saama avalikuks Jumala teod“. Aga kuidas?

Jeesus ei puuduta pimedat kätt ega pead, vaid võiab mudaga tema haiget kohta ehk silmi. Siis saadab ta tema Siiloahi tiigi äärde pesema. Tegelikult on ime, et pime Jeesust kuulda võtab. Ta on ju end seal juba tihti pesnud ja midagi ei ole juhtunud. Vesi on ju sama nagu varemgi. Kuid ta usaldab Jeesuse sõnu ja sünnib ime. Ta saab nägijaks.

Sageli muutub kõik teiseks seal, kus on Jeesus. Jeesus ütleb ka ise: „Mina olen tulnud maailma, et need, kes ei näe, hakkaksid nägema, ning nägijad jääksid pimedaks.“ Pimedast saab nägija, see on asja üks pool. Lisaks on seal ka teine pool: need, kes arvavad kõike nägevat, osutuvad tegelikult pimedateks. Sellega vihjab Jeesus variseridele. Variserid olid targad ja vagad. Nad võtsid Jumala käske väga tõsiselt ja püüdsid iga hinna eest teha kõik õigesti. Seejuures nägid nad ainult oma teeneid ning unustasid Jumala armu ja halastuse. Nad ei näinud enam seda, mis oli päriselt tähtis.

See paneb mind järele mõtlema. Tänapäeva moodsas ühiskonnas oodatakse inimestelt saavutusi, oma arvamust ja selle eest seismist. Sageli arvame end õigel teel olevat ja kõike teadvat. Aga tegelikult valitseb meie sees ebakindlus. Just siis ongi oluline, et Jeesus meie silmad avaks. Me peame arvestama sellega, et tegelikult me ei näe asju õigesti. See aitab mul mõista ka neid, kes näevad asju teisiti kui mina. Ma ei pea heituma, kui tunnen, nagu oleksin pime ega leia õiget teed. Ebakindluses ja pimeduses avaneb mu pilk Jumalale, kes mu pimedust ravida soovib.

On hea ja õpetlik, et Jeesus sageli asjad pea peale pöörab ja sel viisil tervendab. Jumal avab nende silmad, kes end Tema armu alla usaldavad. „Jumal tahab, et kõik inimesed pääseksid ja tuleksid tõe tundmisele,“ öeldakse 1. Timoteose kirjas. Nii leiavad inimesed üksteist, nii kasvab mõistmine ja osadus. Meil on üks Jumal, kes meid ühendab ja tervendab. Aamen.

Schmalkaldeni dekaan Saksamaalt - jutlus Haapsalu toomkirikus 22. augustil 2021

MATUSEKÕNE 12. AUGUST 2021 – ÜLO NIIN

Armsad leinajad. Ülo õde, omaksed, kaasteelised koguduses ja sõbrad. Matuse laululehele valisin Psalm 42:2, sest see oli Ülo ootus ja soov: Otsekui hirv igatseb veeojade järele, nõnda igatseb mu hing Sinu juurde, Jumal!

Piibel ütleb, et inimese eluiga on 70 aastat ja kui keegi tugev on, siis 80, mis üle selle on vaevaline ja vilets. Ülole anti peaaegu 80 aastat, aga ta ootas kutset juba mõnda aega. Meie laululehel on Ülo pilt, mille sõber Heino tegi 12. juulil kui olime pühitsemas viimast armulauda Üloga siin ilmas, siis ütles Ülo, et ta ootab kutset ajast igavikku. See ei olnud tema jaoks hirm ja teadmatus vaid ootus jõuda koju. Pikk tee on käidud ja täna meenutab õde Taimi kindlasti noorust ja lapsepõlvkodu. Ülo kasvas kristlikus perekonnas, mis ei olnud nõukogude ajal sugugi tavaline ja nii leeritas õpetaja Pohlamets ta juba 1961 aastal. Tubli töömehena ehitas ta endale kodu ja seal kingiti talle ühised päevad nii Adaga kuni ta kutsuti igavikku ja poolteist aastat Helle, kui temagi lahkus igavikku.

Ajaliku leiva teenis Ülo Haapsalu KEKis. Ja mäletan, et töö oli talle oluline. Ta ei näinud selles nõorjamist vaid loomingut ja vastutust.

Mina tutvusin Üloga kohe kui alustasin tööd Haapsalus 1975.a. Ülo ja Ada laulsid laulukooris ja koori proovid olid meie kodus. Kui siis juhatuse esimees Johannes Haavamaa kutsuti ajast igavikku oli võtta üks koguduse noorematest liikmetest 34 aastaseks saanud Ülo Niin. Ma arvan, et küllap ta oli kõige noorem juhatuse esimees kogu EELK-s. Võitlesime koos koguduse õiguste eest. Tegime kord ka kaebuse Usuasjade Volinikule, kui jõuluõhtul KGB valvas kirikusse tulijaid ja järgmisel päeval pidid õpilased kirjutama seletuskirja, kus nad eelmisel õhtul olid. Me saime õiguse ja nõukogude ametnikud tunnistasid, et ateistlikku tööd tuleb küll teha, aga kiriku ukse juures on juba liiga hilja. Suuremaks vaidlused olid aga riigiga siis, kui ehitasime seda kirikut. Usun, et paljud ei teagi, et vanast kirikust jäi järgi neli seinat ja siis panime 100 posti, mille peale tulid salongid ja 100 tunni betooni. Vaevalt need tööd, kus olid kümned koguduse liikmed päevi ja nädalaid, oleks õnnestunud ilma Ülo abita. Tööd juhtis muidugi Lia isa ja mõned töölised. Kogemus, et kiriku ehitamine on koguduse ehitamine. Selle me saime Üloga koos teenides seda kogudust.

Olime noored ja elasime muudatuste lootuses, mida tuli siiski oodata tugev tosin aastat. Kogudus hakkas aga kasvama ja uus aeg tõi uusi inimesi kogudusse. Me õppisime üksteist usaldama ja toetama eriti siis kui väsisime või kippusime kaotama lootust. Meil oli palveosadus ja tihe perekondlik kontakt. Saunas käisime hulga aastaid Ülo ja Ada juures. Aga uued ajad tulid, Eesis sai vabaks. Mulle siis ootamatult otsustas Ülo enam mitte jätkata esimehena ja oli revisjoni komisjonis. Oli aeg andis teatepulga edasi ja nii sai esimeheks 1992. a. Madis Kütt, kes jätkab Ülo tööd. Kogudus tunnustas Ülot kõrgeima autasuga Johannese Ristiga, mis on täna asetatud Ülo puusärgi juurde.

Täna oleme siin meie kiriku altari ees ja altar ühendab meid. Siia on ka Ülo toonud läbi elu oma rõõmud ja mured. Meie ees on täna üks eluvaip sinna kootud mustrite ja värvidega. Täna vaatame tagasi Ülo päevadele.

Apostel Paulus on avanud meile mõiste ARMASTUS. Täna puudutab see sõnum meid kõiki siin armsa Ülo puusärgi juures. Armastuse ülemlaul räägib armastusest, mis on sihiks igale kristlasele. Selline armastus ei taotle inimese enese heaolu vaid üksnes armastatu heaolu. See on, kuidas Jeesus elas ja õpetas. Paulus alustab 13 peatükki: *“Kui ma räägiksin inimeste ja inglite keeli, aga mul ei oleks armastust, siis ma oleksin kumisev vasknõu või kõlisev kuljus.”* (1Kr 13:1). Me kõik oskame teha ilusaid sõnu ja lausuda midagi kaunist; oskame lohutada ja kinnitada, julgustada ja kiita, tänada ja meelitada. Matusel aga tunneme, et meil jäi paljugi siiski ütlemata. Märgakem inimest, kes on meie kõrval ja vajab meie armastuse sõnumit. *“Milline on minu sõnade kaal?”*, seda küsime Jumala palge ees. Inimene võib olla andekas ja osav paljudes asjades aga kui ta teeb seda isiklike hüvede nimel, pole ta Jumala palge ees saavutanud midagi. Teod ilma armastuseta on surnud. Vend Ülost on meil selles osas palju õppida. Armastus tähendas temale ohvri toomist oma lähedaste ja ennekõike oma kogudusele. See tähendas tihti ka loobumist millestki, mis ole seotud aja ja ruumiga. Suurim on selline armastus, millega kaasneb eneseohverdamine. Ülo teadis, et kinni hoidmine lihalikest ja materiaalsest asjust tähendab klammerdumist muldse külge. Elu, mis ei sisalda armastuse nimel toodud ohvrit on raisatud elu. Miks? Usk ja lootus aitavad inimesel jõuda Jumalani, armastuses tuleb aga Jumal ise inimese juurde. Kinnitagu meid apostel Johannese sõnad: *“Armsad, armastagem üksteist, sest armastus on Jumalast ja igaiks, kes armastab, on sündinud Jumalast ja tunneb Jumalat.* (1Jh 4:7) Täna jätame Üloga hüvasti aga surm ei ole lõpp – surm on astumine ajast igavikku.

Ülo ütles: „Olen ikka tundnud, et Looja hoiab ja juhib mind.“

Tiit Salumäe

IN MEMORIAM - ARVO TARMULA

Meie hea Arvo, Sa olid kui ilmasammas, igikestev ja kõikjale jõudev, kuni ootamatult saabus väga vaikne hommik...

Fotograafia oli Arvo elu lahutamatu osa. Kus viibis Arvo, seal sündis ka pilt või fotoreportaaž, mis jõudis peagi laiema vaatajaskonnani. Arvo oli kohal kõikjal Haapsalus ja Läänemaal, kus midagi oli teoksil või toimumas, ent leidis alati võimaluse samaaegselt toimuvale fotoklubi üritustele tulla kasvõi lühikeseks ajaks. Arvo oli fotoklubi liige selle algusaegadest, 1970-st aastatest alates ja on osalenud alati klubi aastanäitustel ning muudel teemanäitustel, samuti on Arvol olnud mitu personaalnäitust. Fotoklubi pika ajaloo jooksul on Arvo olnud ka klubi esimees ja juhatuse liige, edendades klubi tegevust Haapsalus ja Läänemaal.

Arvo käis ajaga kaasas. Telefoniga pildistamine oli tema jaoks sama loomulik, kui kaameraaga fotografeerimine. Oma lemmikteema - inimeste, olustike ja sündmuste pildistamise kõrval armastas ta looduses viibida, samuti nägime sageli tema hoolega valitud valguses pildistatud kauneid Haapsalu vaateid. Lisaks Lääne Elule, kus Arvo oli pressifotograafina ametis üle 30 aasta, on Arvo fotod näinud trükivalgust õige mitmes raamatus.

Arvo Tarmulat on tunnustatud Haapsalu vapimärgiga (2006), Valgetähe V klassi teenetemärgiga (2013), EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse teenetemärgiga (2015) ja Eesti Kultuurkapitali Läänemaa elutööpreemiaga (2021).

Armas Arvo, Sa olid soe ja hooliv kaaslane, kellele sõber, kellele nõuandja, enamikele elav legend – tegutseda 84-aastasena igapäevaselt pressifotograafina on midagi, mida suutsid vaid Sina! Ütlesid välja oma arvamuse, ent jäid alati lugupidavaks, alati naeratavaks.

Sinu elurõõm ja vitaalsus olid imetlusväärsed, need ei unune. Jääme Sinust suurt puudust tundma.

Sügav ja siiras kaastunne lähedastele.

Haapsalu Fotoklubi

RÕÕM MUUSIKAST JA VABADUSEST.

Möödunud kuul, kui tähistasime iseseisvuse taastamise 30. aastapäeva, mõtlesin mitu korda, kui imeline see ikkagi on, et kõik toimus ilma ohvriteta ning kui tabav on väljend – laulsime end vabaks. Meie üle oli Looja arm ja meie ümber loojad ja interpreedid, kes puudutanud meie hingekeeli.

20. augusti eelsel ja järgsel nädalal toimus Toomkirikus 3 kontserti, 3 omanäolist „puudutust“.

17.08 astus kavaga „Ave, Rosa rubens!“ üles ansambel Vox Clamantis Jaan-Eik Tulve juhatusel. Kõlas muusika vanadest gregoriaani koraalidest kuni Cyrillus Kreegi ja Arvo Pär dini. Rosa rubens (punane roos) on üks Neitsi Maarja nimedest. Mitme laulu sõnade aluseks olid piiblitekstid, mis olid saanud erinevate autorite vahendusel omanäolise väljenduse.

20.08 esines duo – Alina Sakalouškaya mandoliinil ja organist Kadri Ploompuu – kavaga „Põhjamaine poem“. Sakalouškaya on sündinud ja muusikalise hariduse saanud Valgevenes, kuid elab juba aastaid Eestis. Ta on musitseerinud duetis mitmete instrumentidega ja ka koos kammerorkestriga. Kõrge virtuoossuse ja emotsionaalse esitusega võttis ta maha kõik (pisikesed) eelarvamused kahe nii erineva pilli kokkusobitamise osas. Autorid olid põhjamaised: Jean Sibeliusest ja Artur Lemba, Ester Mägi ja Arvo Pärdi kaudu kuni Tõnu Kõrvitsani. Sekka natuke „vürtsi“ ka ungarlase Bela Bartoki loomingust.

24.08 esines Collegium Musicale Endrik Üksvärava juhatusel koos Erki Pärnoja ansambliga kavaga „Augustiõine“. Nende tuur oli algselt planeeritud Ülestõusmispühade aega, aga siis ei saanud see toimuda. Kolm solisti ja kolm pillimängijat kandsid ette Arvo Pärdi „Stabat Mater“i“. Arvo Pärt on öelnud, et kõige ilusam instrument on inimese hing ja see väljendus nimetatud ettekandes küll 100%-liselt. Teiseks kanti ette Erki Pärnoja teos „Anima mea“ (minu hing), kus koori toetas ansambel. Tekstidena oli kasutatud anonüümsete munkade ja keldi palveid ning Anna Haava luulet. Elektroonilisele muusikale sekundeeris koor kogu oma hinge ja hääle ilus.

Nimetamata ei saa jätta Missio vabaõhujumalateenistust piiskopilinnuses, laulis Lääne praostkonna ühendkoor koos sõpradega Keilast ja Misjonikoorist. Lõpetaksingi siinkohal ridadega Missio nimilaulust „Rõõm ja vabadus“ (sõnad: Marek Roots, viis: Sirje Kaasik):

„Rõõm ja vabadus antud on meile, palves tõstame käed.

Rõõmu, vabadust oska vaid hoida, Looja armastust näe!“

Tiia Laar

KA NII VÕIB JUHTUDA.

Preester hoιάtab jumalateenistusel: "Pídage meeles, igaiüks siin koguduses sureb ükskord!" Tagareast kostab vaikset naeru. "Kordan: ükski koguduse liige ei pääse surma käest!" Jällegi kõkutab tagareaa mees naerda: "Jumal tänatud, mina ei ole sellest kogudusest!"

KÕIKJALT KOSTAB SU KÕNE.

„Inimese tõelist mõõtu näitab see, kuidas ta kohtleb kedagi, kel pole talle midagi pakkuda.“ Samuel Johnson.

„Aga sellele, kes ta oli kutsunud, ütles Jeesus: „Kui sa teed lõuna- või õhtusöömaaja, siis ära kutsu oma sõpru ega oma vendi ega oma sugulasi ega rikkaid naabreid, et nemadki sind vastu kutsuks enda poole ja sellest tuleks sulle tasu, vaid kui sa teed võõruspeo, siis kutsu vaeseid, küürakaid, jalutuid, pimedaid, siis oled sa õnnis, sest neil ei ole millegagi sulle tasuda, vaid see tasutakse sulle õigete ülestõusmisel.“ Lk 14:12-14.

Samuel Johnson oli 18. sajandil elanud Briti kirjanik ja keeleteadlane. Teda on nimetatud „vaieldamatult kõige silmapaistvamaks kirjameheks Inglise ajaloos“. Üks tema suurimaid panuseid inglise kirjakeelde oli 1755. a valminud „Inglise keele sõnaraamat“, kus oluliseks uuenduseks oli sõnade tähenduste illustreerimine suurte kirjanike tsitaatidega. See oli kõige silmapaistvam inglise keele sõnastik kuni kuulsa Oxfordi sõnastiku ilmumiseni 150 aastat hiljem. Ta koostas suurmeeste elulugusid, millest „Richard Savage'i elu“ on peetud üheks parimaks ingliskeelseks lühibiograafiaks. Shakespeare'i kommentaaridega sai ta hinnangu „tõeliselt suur inglise kirjanduskriitik“. Samuel Johnson oli anglikaani kiriku liige ja paistis silma oma vagadusega. Kogu elu tuli tal võidelda haiguste ning vaesusega. Rahapuudusel pidi ta korduvalt katkestama oma õpingud, samuti sai ta paljude oma kirjatööde eest küll ohtralt kiitust, kuid mitte rahalist tasu. Mitmete haiguste tõttu koges ta pikki aastaid vaimset ahastust ja füüsilist valu. Ilmselt kannatas Johnson lisaks muule Tourette'i sündroomi all, mis diagnoositi postuumselt Johnsoni enda kohta koostatud biograafiade põhjal, kus tema kaasaegsed kirjeldavad Johnsoni käitumist ja muid iseärasusi. Haigusest tingitud näotõmbused ja tahte allumatu žestikuleerimine häirisid inimesi ning seetõttu pidi Johnson korduvalt kogema väärarvamusi, alandamist ja halvustamist. Näiteks jäi ta kord mõjuka isiku soovitusel vaatamata ilma taotletud töökohast, kuna tema näomoonutuste tõttu peeti teda „ülbeks ja tignedaks“.

PIIBLIVIKTORIIN.

1. Jumal andis oma äravalitud rahvale Iisraelile töotuse, et viib nad väga heale ja viljakale maale elama. Oma töotuses kirjeldas Ta selle maa küllust ja rikkust võrdpildiga kahest väga väärtuslikust toiduainest, mida seal olevat ülikülluses. Mis toiduainetega oli tegemist?
2. Jeesus töötas oma jüngritele, et pärast ristisurma, ülestõusmist ja taevaminemist saadab Ta neile Püha Vaimu. Üks Vana Testamendi prohvetitest, kes elas 800 aastat enne Jeesust, kuulutab omanimelises prohvetiraamatus ette seda tulevast Püha Vaimu väljavalamist. Esimesel nelipühapäeval, kui Püha Vaimu väljavalamise töötus täideti, tsiteerib Peetrus kristliku Kiriku esimeses misjonijutluses tema prohvetikuulutust. Kes oli see prohvet?
3. Apostlite tegude raamatus räägitakse kõige esimesest kristlikust märtrist, kes tunnistas Jeesusest oma elu hinnaga, ning tema märtrisurmast. Tema nimi tähendab kreeka keeles „pärg“ või „kroon“. Tõenäoliselt oli tegemist kreeka keelt kõneleva juudiga. Kes oli see kristlik esimärter?
4. Apostlite tegude raamatus räägitakse mehest hüüdnimega Barnabas, mis tähendab tõlkes „prohvetluse poeg“. Tal oli väga suur osa endise kristlaste tagakiusaja Sauluse (pärast pöördumist apostel Paulus) usaldusväärse tõendamisel ja temast sai Pauluse kaastööline. Paulus mainib teda ka oma kirjades. Mis oli selle mehe õige nimi ja kust oli ta pärit?
5. Jeesus oli ema poolt sugulane ühe suure prohvetiga. Kellega?

1. Piim ja mesi (2Ms 3:8; vrd Jr 32:22).

2. Joel (Jl 3:1-5; vrd Ap 2:17-21).

3. Stefanos (Ap 7).

4. Joosep, Küprose saarelt (Ap 4:36).

5. Ristija Johannesega (Lk 1:36).

JUHTSALM, MÕTISKLUS JA PALVE.

Ma olen teile kõigiti näidanud, et nõnda vaeva nähes tuleb hoolt kanda nõrkade eest, pidades meeles Issanda Jeesuse sõnu, mis ta on öelnud: „Õndsam on anda kui võtta!“ Ap 20:35

Püha Paulus tsiteerib siin Issanda Jeesuse sõnu, mida me ei leia ei Uuest Testamendist ega ka ühestki 1. sajandi kristlikust kirjutisest. Siiski pole ilmselt liialdatud Tema armastatud jüngri sõnad, et kui kõik üles kirjutada, mida Jeesus ütles või tegi, ei mahutaks kogu maailmgi raamatuid, mis tuleks kirjutada. Tundub, et need Issanda sõnad olid teada ja tuntud kõigile Pauluse kristlastest kaasaegsetele, kuna Paulus kasutab neid endastmõistetavalt ega lisa mingeid viiteid ega selgitusi.

Igasuguste suhete aluseks on põhimõte, et andmine ja saamine peavad olema tasakaalus, muidu suhted lihtsalt ei toimi. Ometi on sellest põhimõttest kõrgem armastuse põhimõte, mis väljendubki neis Jeesuse sõnades: armastus on valmis andma ilma mingit vastutasu lootmata. Paulus kasutab seda näitena materiaalsete teenete osutamise valdkonnas, kuid see kehtib mistahes suhete ja suhtlemise puhul.

Inimeste vaheline suhtlemine kujutab endast väga suurelt osalt vastastikku nn sotsiaalsete paituste jagamist. Tänaval kohtuvad ja seisatavad hetkeks kaks head tuttavat. Kujuneb selline dialoog: „Tere, kuidas elad?“ – „Tere! Hästi, aga sina?“ – „Ka hästi. Kas poeg sai kõrgkooli sisse?“ – „Veel ei tea tulemusi. Kas sinu abikaasa tervis on nüüd parem?“ – „Jah, Jumal tänatud. Kas lähed tööle?“ – „Tööle. Ja sina haiglasse?“ – „Jah. Rõõm oli sind näha. Nägudeni!“ – „Mul ka hea meel. Ole terve!“ Kumbki jagas vestluskaaslasele 6 pait: tervitus, käekäigu järele pärimine, huvitumine lähedaste tegemistest, huvitumine kaaslase järgmistest sammudest, heameele väljendamine kohtumise üle, hüvastijätt. Andmine ja saamine on täpselt tasakaalus, see loob turvatunde ja positiivse meeolu. Kui üks suhtlejaist jagaks teisele vähem või oluliselt rohkem paitusi, kui talle endale osaks sai, tekitaks see küsimusi ning koos sellega enamasti ka meelepaha või umbusaldust.

Mida teha, kui hea tuttav ei vasta meie sõbralikule pöördumisele ja huvitumisele, vaid põrnitseb meid vastuseks altkulmu? Meie teeme pai, aga vastu ei saa midagi. Nüüd selgub, kas olime orienteeritud andmisele või saamisele, kusjuures oluline on meie kõige esimene impulss. Kui soovisime saada, siis tunneme, et jääme millestki ilma ja meis tekivad mõtted: Kas ta on minu peale pahane? Kas ta süüdistab mind milleski? Kas keegi on minust talle halvasti rääkinud? Kui olime orienteeritud andmisele, siis mõtleme: Kas temaga on midagi halvasti? Kas temaga juhtus midagi? Kas ma saaksin teda kuidagi aidata?

Milline on meie sisemine hoiak, andja või saaja oma, sõltub ilmselt väga paljudest teguritest: isikust, olukorrast, meie endi enesetundest ja muustki. Samuti ei saa selliseid „teste“ kunagi ette planeerida, sest siis pole need enam objektiivsed. Ent kui Issand ise paneb meid sarnasesse situatsiooni, saame iseend ja oma reaktsioone analüüsides natuke selgema pildi oma hoiakutest, suhtumistest ja ootustest. Saaja rollis pole iseenesest mitte midagi halba, seda ei väida ka Jeesus, kuid anda on siiski õndsam.

**Me täname Sind, Isa, meie Jumal,
et Sina oled andnud meile elu
ja kõik, mida me eluks vajame.
Sina oled Andja – kõik hea ja ilus ja tõene
pärib Sinult, armastuse Jumal.
Ainus, mida Sa meilt ootad, on,
et meie Sind vastu armastaksime
ja Sinu annid vastu võtaksime.
Siis teed Sa meistki andjad.
Andes edasi Sinu ande,
saame tuua Sulle suurimat tänu
ning teha kõigile nähtavaks Sinu armastuse.**

Karin Teder

SÜNNIPÄEVAD SEPTEMBRIS.

2. september	Helena Tammo	
4. september	Aina Aasna	60
5. september	Kete Erik	
	Kadri Markus	
7. september	Teno Ilves	
	Orlando Oorn	
	Teele Sakh	
8. september	Lisandra Maide	
9. september	Tiia-Mall Meister	81
11. september	Mari Bergmann	
	Karel Saarkopli	
12. september	Valentina Lehtsaar	85
13. september	Viive Marleen	
	Saara Salumäe	
	Tuule Ojasoo	
15. september	Norbert Kaareste	35
16. september	Katri Tarlap	45
	Sander Sakh	
17. september	Sigrid Onna	95
18. september	Egon Eelvec	35
	Silvi-Miralda Siimuste	88
19. september	Madis Kütt (jun)	25
20. september	Lea Siirak	84
	Kati Holm	
23. september	Ene-Reet Kariis	84
	Kaarel Kaasik	
	Hugo Barndök	
	Linda Liisbet Prümmer	5
24. september	Mari Kuli	
25. september	Eduard Vaino	
26. september	Ken-Martin Lepp	
27. september	Evi Süsi	94
	Eve Aser	78
	Sulev Saareväli	
	Siim Parts	40
28. september	Laine Truuver-Sarrapik	
29. september	Kristjan Mihkel Kollom	
	Martin Oliver Kollom	
30. september	Olga Salin	88

PALJU ÕNNE JA ROHKET ÕNNISTUST SÜNNIPÄEVALASTELE!

MEENUTUSI AUGUSTI KUUST.

Eestirootslaste IV laulupidu- ja tantsupidu Haapsalus. Koori juhatab Lia Salumäe

20. august – Koguduse kaastöölise tänapüha

Arvo Tarmula mälestuspalvus.

Missio 2021 konverents 21.augustil Jaani kirikus ja pidulik jumalateenistus piiskopilinnuse siseöuel.

Eesti iseseisvuse taastamise 30. aastapäev ja noorte töötuse andmine 20. augustil 2021.

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS.

KOGUDUSE KANTSELEI. Kooli tn 6, on avatud kolmapäeval ja reedel kell 9 - 15.
Kohtumine koguduse õpetaja piiskop Tiit Salumäega palutakse kokku leppida telefon 5280635.
Kohtumine koguduse abiõpetaja Kristo Hüdliga palutakse kokku leppida telefon 56952758.

Telefon 473 7166, 473 7167.
E-post haapsalu@eelk.ee
Koduleht <http://www.eelk.ee/haapsalu/>
Aadress Kooli 6, 90501 Haapsalu
Pangakonto IBAN EE811010602003965006 (SEB);
IBAN EE442200001120274032 (SWEDBANK).

Registrikood 80210533

Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Kui soovid, et ka Sinu e-posti aadress lisatakse kirjasaaajate hulka, palun anna oma soovist teada haapsalu@eelk.ee

Diakoonia annetusmüük on avatud kokkuleppel – 53039835 Lia Salumäe.

Eesti kiriku elust saab lugeda <https://e-kirik.eelk.ee/>, <http://eelk.ee/> ja <http://www.eestikirik.ee/>

Jaani kirik on avatud teelisteletetellimisel.

Toomkirik on avatud pühapäeviti kell 10 - 13 ja muul ajal piiskopilinnuse muuseumi kaudu E-L 10-18, P 13-18. Alates 16.09 K-L kell 11-17, P 13-17.

Teelisteletetellimisel haapsalu@eelk.ee

Piiskopilinnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt: <http://www.haapsalulinnus.ee>

TOIMETUS.

Tiit Salumäe	E-post: tsalumae@yahoo.com 5280 635.
Kristo Hüdsi	E-post: kristo.hudsi@eelk.ee 56952758
Kristel Engman	E-post: kengman@hotmail.com
Lydia Kalda	E-post: lydia.kalda@hotmail.com .
Lia Salumäe	E-post: salumae.lia@gmail.com 53039 835.
Lehte Ilves	E-post: lehte.ilves@gmail.com
Karin Teder	E-post: karin.teder@mail.ee
Maria Strauss	E-post: mariastrauss@gmx.de
Tiia Laar	E-post: tiia.laar@gmail.com
Teno Ilves	E-post: teno.ilves@gmail.com

Koguduse häälekandja ilmub alates septembrist 2008. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja soove, millest järgmistes Johannese Sõnumites lugeda soovitakse. Palume teie abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huvilisteni. Teatage soovijate e-posti aadress koguduse kantseleisse.

30 lippu Haapsalu lipuväljakul.